

Shahid Bahonar
University of Kerman

Journal of Development and Capital

Print ISSN: 2008-2428 Online ISSN: 2645-3606

Homepage: <https://jdc.uk.ac.ir>

Iranian E-Commerce Scientific
Association

Investigating the Relationship between Financial Literacy and Competitive Advantage in Small and Medium Enterprises (SMEs) with Emphasis on Business Risk Reduction Strategy

Akram Taftiyan^{ID*}

Farzad BaghiNasab^{ID**}

Abstract

Objective: Small and medium enterprises significantly lead to the improvement of economic and social systems and can make the economy stronger. Small and medium-sized companies contribute more to economic growth than large companies because they can respond to changes faster. However, the most important problem for the growth and competitiveness of small and medium enterprises in some developed and developing countries is the financing problem. From the point of view of starting a business, financial literacy is the ability to properly examine financial resources in the business life cycle, which is directly related to products and services. Financial literacy refers to the effectiveness of financial management decisions. Financial literacy requires knowledge, skill, attitude, and experience, and its purpose is to maintain the life of the company, maximize profit, maximize sales, gain market share, minimize employee turnover, minimize internal conflict, and maximize shareholder wealth. Financial literacy can be one of the strategic tools for optimal allocation of financial resources and financial strength of the company. Financial literacy is the proper knowledge of personal financial facts and the main factor in personal financial management. Competitive advantage is a situation that enables a company to offer higher quality products with higher efficiency and use superior methods and earn more profit in competition with competitors. Paying attention to the four factors of superior performance, quality, innovation and customer response, which helps the company to create and maintain a competitive advantage, is very important. Currently, due to the intensification of environmental complexity and competition, competitive advantage is either easily imitated by competitors or soon fades for customers. Accordingly, companies should think of replacing new advantages. The main goal of the organization is to create a competitive advantage by relying on the resources and capabilities it has, competitiveness and achieving a privileged position in the market. The results of empirical research show that financial literacy affects the performance of companies. With such an approach, this research examines the relationship between financial literacy and competitive advantage in small and medium-sized companies.

Method: The current research is applied in terms of purpose, descriptive and correlational in terms of method, and survey and cross-sectional in terms of data collection method, and the data collection tool is a questionnaire. The current research questionnaire consists of two

Journal of Development and Capital, Vol. 8, No.1, pp. 167-187.

* **Corresponding Author**, Assistant Professor of Accounting, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran.

Email: taftiyan@iauyazd.ac.ir

** M.A. Student of Accounting, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran. **Email:** farzadbaghinhasab@gmail.com

Submitted: 17 September 2021 **Revised:** 14 June 2022 **Accepted:** 31 August 2022 **Published:** 22 August 2023

Publisher: Faculty of Management & Economics, Shahid Bahonar University of Kerman.

DOI: 10.22103/jdc.2022.18242.1157

©The Author(s).

Abstract

sections: general questions and specialized questions. Specialized questions include questions related to independent, mediating and dependent variables and include five dimensions of financial literacy, financial decisions, capital structure, risk management and competitive advantage. To measure the variables, the questionnaire taken from the study of [Nuhong et al. \(2019\)](#) was used and financial literacy with 5 items, financial decisions with 3 items, capital structure with 3 items, risk management with 3 items and competitive advantage with 5 items were evaluated. The statistics of the research are made up of small and medium companies in Yazd city, for sampling, a simple random sampling method was used, and to determine the sample size, Quakran's formula for structural equation modeling was used.

Findings: The results of the analysis of 392 supplementary questionnaires using structural equation modeling in PLS software show that the mediating role of financial decisions, capital structure and risk management is accepted in the relationship between financial literacy and competitive advantage, and financial literacy comes from different channels including financial decisions, capital structure and risk management. It leads to the strengthening of competitive advantage. The results of the research are in line with the results of the studies of [Kimando et al. \(2016\)](#), [Arinda \(2019\)](#) and [Ishtiaq et al. \(2020\)](#) that financial literacy has a significant effect on the financial performance of companies. Also, the research results are consistent with the results of the studies of [Nuhong et al. \(2019\)](#), [Resmi et al. \(2019\)](#) and [Resmi et al. \(2021\)](#) that financial literacy leads to competitive advantage.

Conclusion: According to the results, small and medium-sized companies are suggested to pay attention to the financial literacy of managers and company employees. In this regard, managers and employees can increase their financial literacy by studying financial resources. Also, familiarity with capital management tools and using these tools can help them. In addition, it is suggested that managers and employees actively participate in training courses related to financial literacy (face-to-face or online). Also, researchers are suggested to repeat this issue in other cities and pay attention to other factors affecting competitive advantage.

Keywords: *Financial Literacy, Competitive Advantage, Business Risk, Small and Medium Enterprises.*

JEL Classification: G20 ,L21 ,M29 ,D33.

Paper Type: *Research Paper.*

Citation: Taftiyan, A., & BaghiNasab, F. (2023). Investigating the relationship between financial literacy and competitive advantage in small and medium enterprises (SMEs) with emphasis on business risk reduction strategy. *Journal of Development and Capital*, 8(1), 167-187 [In Persian].

پنجمین علم‌تجارت کنفرانس ایران

مجله توسعه و سرمایه

شماره چاپی: ۲۰۰۸-۲۴۲۸ شماره الکترونیکی: ۲۴۴۵-۲۶۰۶

Homepage: <https://jdc.uk.ac.ir>

دانشگاه شهید باهنر کرمان

بررسی رابطه سواد مالی و مزیت رقابتی در شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) با تأکید بر استراتژی کاهش ریسک تجاری

اکرم تفتیان^{*ID}

فرزاد باقری‌نسب^{**ID}

چکیده

هدف: هدف این مطالعه، بررسی نقش میانجی تصمیمات مالی، ساختار سرمایه و مدیریت ریسک بر رابطه بین سواد مالی و مزیت رقابتی در شرکت‌های کوچک و متوسط است.

روش: داده‌ها به روش میدانی و با استفاده از یک پرسشنامه استاندارد جمع‌آوری شده است. جامعه آماری تحقیق، شرکت‌های کوچک و متوسط در شهر یزد بوده و حجم نمونه با استفاده از فرمول معرفی شده برای مدلسازی معادلات ساختاری در سطح اطمینان ۹۵ درصد (سطح خطای ۵ درصد)، حداقل ۱۴۰ نمونه و در بهترین حالت ۴۲۰ نمونه تعیین شده که در نهایت، ۳۹۲ پرسشنامه تکمیل و با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار PLS تحلیل شده است.

یافته‌ها: نتایج دلالت بر آن دارد که سواد مالی از کانال‌های مختلف شامل تصمیمات مالی، ساختار سرمایه و مدیریت ریسک منجر به تقویت مزیت رقابتی می‌شود.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج، به شرکت‌های کوچک و متوسط پیشنهاد می‌شود به سواد مالی مدیران و کارکنان شرکت توجه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: سواد مالی، مزیت رقابتی، ریسک تجاری، شرکت‌های کوچک و متوسط.

طبقه‌بندی JEL: G20, L21, M29, D33

نوع مقاله: پژوهشی.

استناد: تفتیان، اکرم و باقری‌نسب، فرزاد (۱۴۰۲). بررسی رابطه سواد مالی و مزیت رقابتی در شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) با تأکید بر استراتژی کاهش ریسک تجاری. مجله توسعه و سرمایه، ۸(۱)، ۱۸۷-۱۶۷.

مجله توسعه و سرمایه، دوره هشتم، ش ۱، صص. ۱۸۷-۱۶۷.

* نویسنده مسئول، استادیار گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران. taftiyan@iauyazd.ac.ir

** کارشناسی ارشد گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران. farzadbaghinasab@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۶/۲۶ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۳/۲۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۶/۹ تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۲/۵/۳۱

ناشر: دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان.

DOI: 10.22103/jdc.2022.18242.1157

©The Author(s).

مقدمه

در بسیاری از کشورها، شرکت‌های کوچک و متوسط یک منبع استراتژیک برای رشد اقتصادی و منبع درآمد بسیاری از خانوارها هستند. **شارما و وادهاوان^۱ (۲۰۰۹)** بیان می‌کنند شرکت‌های کوچک و متوسط به صورت معناداری منجر به بهبود سیستم‌های اقتصادی و اجتماعی می‌شوند و می‌توانند اقتصاد را قوی‌تر کنند. شرکت‌های کوچک و متوسط در مقایسه با شرکت‌های بزرگ سهم بیشتری در رشد اقتصادی دارند، زیرا سریع‌تر می‌توانند به تغییرات پاسخ دهند (**بری و همکاران^۲، ۲۰۰۱**). تجربه کشورها نشان می‌دهد شرکت‌های کوچک و متوسط می‌توانند در بازارهای خارجی و داخلی رقابت اثربخشی داشته باشند. با این حال، مهم‌ترین مشکلی که برای رشد و رقابت شرکت‌های کوچک و متوسط در برخی از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه وجود دارد، مشکل تامین مالی است (**بک و همکاران^۳، ۲۰۰۶**). بسیاری از بانک‌ها عقیده دارند که تامین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط توجیه‌پذیر نیست. به همین دلیل، مالکان شرکت‌های کوچک و متوسط برای تامین منابع مالی اضافی از پس‌اندازهای خانواده، دوستان و شخصی یا حتی منابع غیررسمی با نرخ بهره بالاتر استفاده می‌کنند. اقتصاددانان توسعه، کارآفرینان، دولت‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و سازمان‌های غیردولتی به عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط توجه دارند (**انیولا و انتیبانگ^۴، ۲۰۱۷**) و عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط تابعی از اثربخشی عملکرد مدیریت از طریق فهم اهداف و برنامه‌ها و رویکردهای مدیریت منابع انسانی در رابطه با یک چارچوب توافقی از اهداف برنامه‌ریزی شده، استانداردها و ظرفیت‌های فردی و گروهی است (**آرمسترانگ^۵، ۲۰۰۶**). سواد مالی از دیدگاه شروع یک کسب‌وکار، قابلیت بررسی مناسب منابع مالی در چرخه زندگی تجاری است که مستقیماً به محصولات و خدمات ارتباط دارد. سواد مالی به اثربخشی تصمیمات مدیریت مالی معطوف می‌شود. سواد مالی به دانش، مهارت، نگرش و تجربه نیاز دارد و هدف آن، حفظ حیات شرکت، حداکثرسازی سود، حداکثرسازی فروش، کسب سهم در بازار، حداقل‌سازی جابجایی کارکنان، حداقل‌سازی تضاد داخلی و حداکثرسازی ثروت سهامداران است. سواد مالی می‌تواند یکی از ابزارهای استراتژیک برای تخصیص بهینه منابع مالی و استحکام مالی شرکت باشد. سواد مالی دانش مناسب از حقایق مالی شخصی و فاکتور اصلی در مدیریت مالی شخصی است. نتایج تحقیقات تجربی نشان می‌دهد سواد مالی بر عملکرد بنگاه‌ها تأثیر می‌گذارد. برای مثال، **آدوماکو و دانزو^۶ (۲۰۱۴)** به این نتیجه رسیده‌اند سواد مالی کارآفرینان، دسترسی به سرمایه را تقویت می‌کند و منجر به بهبود عملکرد شرکت می‌شود. با چنین رویکردی، این تحقیق به بررسی رابطه سواد مالی و مزیت رقابتی در شرکت‌های کوچک و متوسط می‌پردازد.

پیشینه تجربی

مطالعات خارجی

آدوماکو و دانزو (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه سواد مالی و عملکرد بنگاه‌ها در کشور غنا پرداخته‌اند که در آن داده‌ها به صورت کتابخانه‌ای جمع‌آوری گردیده و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد سواد مالی منجر به بهبود عملکرد بنگاه‌ها می‌شود و دسترسی به منابع مالی و انعطاف‌پذیری منابع رابطه سواد مالی و عملکرد بنگاه‌ها را تقویت می‌کند.

¹ Sharma & Wadhawan

² Berry

³ Beck

⁴ Eniola & Entebang

⁵ Armstrong

⁶ Adomako & Danso

کیماندو و همکاران^۱ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای به تحلیل تأثیر سواد مالی بر عملکرد مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور کنیا پرداخته‌اند. در مطالعه پیش گفته داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد رابطه مثبت و معناداری بین سواد مالی بر عملکرد مالی بنگاه‌ها وجود دارد.

نیگک^۲ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای به ارزیابی نقش میانجی دسترسی به منابع مالی در رابطه سواد مالی با عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور آفریقای جنوبی پرداخته است. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از تخمین رگرسیون استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد بنگاه‌ها دارد و نقش میانجی دسترسی به منابع مالی در رابطه سواد مالی با عملکرد بنگاه‌ها تأیید می‌شود.

انیولا و انتیبانگ^۳ (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر سواد مالی مدیران بر عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور نیجریه پرداخته‌اند که در آن داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری و با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد دانش مالی، آگاهی مالی و نگرش مالی بر رابطه سواد مالی مدیران و عملکرد بنگاه‌ها تأثیر مثبت می‌گذارد.

کارانجا^۴ (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای به تحلیل تأثیر مدیریت ریسک بر مزیت رقابتی بانک‌های تجاری در کشور کنیا پرداخته است. در مطالعه مذکور داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که تأثیر استراتژی‌های اجتناب از ریسک و انتقال ریسک بر مزیت رقابتی بی‌معنی است، اما استراتژی‌های جذب ریسک تأثیر مثبت و معناداری بر مزیت رقابتی دارد.

اختر و لیو^۵ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای به ارزیابی تأثیر سواد مالی مدیران بر عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور پاکستان پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی مدیران بر عملکرد بنگاه‌ها تأثیری ندارد.

منیک^۶ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر سواد مالی بر عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور سریلانکا پرداخته است که در آن داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که دانش مالی، تأثیر مالی و رفتار مالی بر عملکرد بنگاه‌ها تأثیر مثبت دارد، اما تأثیر نگرش مالی بر عملکرد بنگاه‌ها معنادار نیست.

یانگ و همکاران^۷ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای به تحلیل رابطه بین مدیریت ریسک و عملکرد شرکت با نقش میانجی گر مزیت رقابتی و نقش تعدیل‌گر سواد مالی در کشور پاکستان پرداخته‌اند. در مطالعه پیش گفته داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که: ۱- مدیریت ریسک سازمانی تأثیر معناداری بر عملکرد شرکت دارد، ۲- مزیت رقابتی تا حدی واسطه رابطه مدیریت ریسک سازمانی و عملکرد شرکت است، ۳- سواد مالی به صورت معناداری رابطه مدیریت ریسک سازمانی و عملکرد شرکت را تعدیل می‌کند.

¹ Kimunduu

² Ngek

³ Eniola & Entebang

⁴ Karanja

⁵ Akhtar & Liu

⁶ Menike

⁷ Yang

آگیاپانگ و آترام^۱ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به ارزیابی تأثیر سواد مالی مدیران بر عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور غنا پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد رابطه سواد مالی مدیران با عملکرد مالی بنگاه‌ها مثبت است.

آریندا^۲ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه سواد مالی و عملکرد مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور اوگاندا پرداخته است که در آن داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی بنگاه‌ها دارد.

فریدا و همکاران^۳ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به تحلیل رابطه سواد مالی، ظرفیت نوآوری و سرمایه انسانی با مزیت رقابتی و عملکرد بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند. در مطالعه مذکور داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی تأثیر معناداری بر مزیت رقابتی ندارد و تأثیر ظرفیت نوآوری و سرمایه انسانی بر مزیت رقابتی مثبت و معنادار است. همچنین، سواد مالی، ظرفیت نوآوری و سرمایه انسانی تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد بنگاه‌ها دارد و رابطه مثبت مزیت رقابتی با عملکرد بنگاه‌ها تأیید می‌شود.

نوهونگ و همکاران^۴ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به ارزیابی رابطه سواد مالی و مزیت رقابتی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی منجر به ارتقای رقابت‌پذیری می‌شود.

رزمی و همکاران^۵ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه سواد مالی و مزیت رقابتی بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند که در آن داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی تأثیر معناداری بر مزیت رقابتی بنگاه‌ها دارد.

رزمی و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به تحلیل رابطه سواد مالی و رشد بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند. در مطالعه پیش‌گفته داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی بر رشد بنگاه‌ها تأثیر می‌گذارد.

رزمی و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به ارزیابی رابطه سواد مالی، سواد مالیاتی، رشد و مزیت رقابتی بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که بین سواد مالیاتی و رشد بنگاه‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

رزمی و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر سواد مالی و سواد مالیاتی بر مزیت رقابتی بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند که در آن داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی و سواد مالیاتی تأثیر مثبت و معناداری بر رشد و مزیت رقابتی بنگاه‌ها دارد و رشد، رابطه سواد مالی و سواد مالیاتی با مزیت رقابتی را تعدیل می‌کند.

¹ Agyapong & Attram

² Arinda

³ Farida

⁴ Nohong

⁵ Resmi

یی و کولتانگا^۱ (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای به تحلیل نقش سواد مالی در پایداری بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور سریلانکا پرداخته‌اند. در مطالعه مذکور داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که سواد مالی، دسترسی به منابع مالی و نگرش نسبت به ریسک تأثیر مثبت و معناداری بر پایداری بنگاه‌ها دارد.

انوار و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به ارزیابی تأثیر تجربه تجاری و سواد مالی بر عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور پاکستان پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که تجربه تجاری و سواد مالی بر عملکرد بنگاه‌ها تأثیر مثبت دارد و تأثیر تجربه تجاری بزرگتر از سواد مالی است.

اشتیاق و همکاران^۳ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به بررسی نقش سواد مالی در بکارگیری منابع و عملکرد مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور پاکستان پرداخته‌اند که در آن داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد سواد مالی تأثیر معناداری بر بکارگیری منابع و عملکرد مالی بنگاه‌ها دارد.

فاتوکی^۴ (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای به تحلیل رابطه دسترسی به منابع مالی و عملکرد بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط با نقش تعدیل‌گر سواد مالی در کشور آفریقای جنوبی پرداخته است. در مطالعه پیش‌گفته داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد دسترسی به منابع مالی رابطه معناداری با عملکرد بنگاه‌ها دارد و سواد مالی رابطه منابع مالی و عملکرد بنگاه‌ها را تعدیل می‌کند.

رزمی و همکاران^۵ (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای به ارزیابی تأثیر سواد مالی و سواد مالیاتی بر مزیت رقابتی و عملکرد بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط در کشور اندونزی پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد سواد مالی تأثیر معناداری بر مزیت رقابتی و عملکرد بنگاه‌ها دارد، در حالی که سواد مالیاتی تنها بر مزیت رقابتی تأثیر می‌گذارد.

مطالعات داخلی

پناهی و همکاران (۱۴۰۱) در مطالعه‌ای به بررسی الگوی ارتباطی بین رفتارهای گذشته و سواد مالی با قصد سرمایه‌گذاری در بازار سهام با نقش میانجی متغیرهای فردی پرداخته‌اند. با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها نتایج حاکی از آن بوده است که نگرش، هنجارهای ذهنی، کنترل رفتاری ادراک شده و رفتار گذشته تأثیر مثبت و معناداری بر قصد سرمایه‌گذاری در بازار سهام دارد. رفتار گذشته، سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر نگرش دارد و سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر کنترل رفتاری ادراک شده دارد. رفتار گذشته و سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر قصد سرمایه‌گذاری در بازار سهام از طریق نگرش دارد و سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر قصد سرمایه‌گذاری در بازار سهام از طریق کنترل رفتاری ادراک شده دارد.

¹ Ye & Kulathunga

² Anwar

³ Ishtiaq

⁴ Fatoki

⁵ Resmi

محمدی و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر سواد مالی مدیران بر عملکرد سازمانی با نقش تعدیل‌گر یادگیری سازمانی در بانک‌های خصوصی شهر ایلام پرداخته‌اند که در آن برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از تخمین رگرسیون استفاده شده است. بر اساس نتایج، بین سواد مالی مدیران با عملکرد سازمانی رابطه معناداری وجود دارد و یادگیری سازمانی رابطه سواد مالی مدیران با عملکرد سازمانی را تعدیل می‌کند.

ملازاده و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای به تحلیل تأثیر دانش مالی مدیر عامل بر روی مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته‌اند. در مطالعه پیش‌گفته داده‌ها به صورت کتابخانه‌ای جمع‌آوری و با استفاده از تخمین رگرسیون تحلیل شده است. بر اساس نتایج، دانش مالی مدیر عامل بر روی مدیریت سود شرکت بر اساس رویدادهای واقعی و ارقام تعهدی اختیاری تأثیر ندارد.

جلیوند و رستمی نوروزآباد (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای به ارزیابی تعاملات سواد مالی، احساسات، ادراک ریسک و تمایل به سرمایه‌گذاری در بین سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران پرداخته‌اند. محققان برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده کرده‌اند. بر اساس نتایج، سواد مالی بر روی ادراک ریسک سرمایه‌گذاران تأثیر ندارد، اما سواد مالی، ادراک ریسک و احساسات به صورت معناداری بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاران تأثیر می‌گذارند.

رحمانی نوروزآباد و محمدی (۱۳۹۸) در مطالعه‌ای به بررسی پیامدهای سواد مالی بر تصمیمات سرمایه‌گذاران و عملکرد سرمایه‌گذاری در بین سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران پرداخته‌اند که در آن برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه و برای تحلیل داده‌ها از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شده است. بر اساس نتایج، تأثیر نگرش مالی و رفتار مالی بر تصمیمات سرمایه‌گذاران مثبت و معنادار است و تصمیمات سرمایه‌گذاران تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد سرمایه‌گذاری دارد.

معین‌الدین و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای به شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در شکل‌گیری سواد مالی مدیران شرکت‌ها پرداخته‌اند. در مطالعه مذکور داده‌ها با استفاده از مصاحبه جمع‌آوری گردیده و با استفاده از رویکرد پدیدارشناسی تحلیل شده است. بر اساس نتایج، یازده مؤلفه اصلی در شکل‌گیری سواد مالی مدیران نقش دارند که شناخت و تحلیل صورت‌های مالی، آشنایی با قوانین بیمه و کار، مقررات مالیاتی و قانون تجارت از جمله آن‌ها هستند.

مبانی نظری

سواد مالی

برای سواد مالی تعاریف متعددی ارائه شده است و تعریف جامعی از آن وجود ندارد. **نگوین^۱ (۲۰۰۹)** یک مدیر با سواد مالی را به عنوان شخصی تعریف می‌کند که در مراحل مختلف چرخه تجاری، تصمیمات مالی درستی می‌گیرد، توانایی خاصی در حفظ محصولات مالی دارد و می‌تواند به راحتی با عرضه‌کنندگان محصولات و خدمات ارتباط برقرار کند. در سطح جهانی، سواد مالی به عنوان یکی از اجزای حیاتی سرمایه‌انسانی شناخته می‌شود که بر ثبات مالی و رشد اقتصادی تأثیر می‌گذارد (**سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۲، ۲۰۱۳**). در ادبیات این حوزه، دو نظریه اصلی وجود دارد:

^۱ Nguyen

^۲ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)

نظریه مبتنی بر منابع و نظریه‌های اقتصادی پس‌انداز و مصرف. بر اساس نظریه مبتنی بر منابع، منابع یک شرکت را می‌توان برای ایجاد مزیت رقابتی ترکیب کرد (بارنی^۱، ۱۹۹۱؛ آلوارز و بوسنیتز^۲، ۲۰۰۱؛ فریرا و همکاران^۳، ۲۰۱۱). این موضوع شرکت را قادر می‌سازد تا فرصت‌های جدید برای رشد را شناسایی و آن‌ها را محقق کند (فاس^۴، ۲۰۱۱). نظریه‌های پس‌انداز و مصرف فرض می‌کنند که مصرف‌کنندگان قادر به تغییر پس‌انداز و مصرف در طول عمر خویش هستند و این موضوع به سطوح مشخصی از سواد مالی نیاز دارد (لوزاردی و میچل^۵، ۲۰۱۱). علاوه بر اشخاص، اقتصاد و بخش مالی، بنگاه‌های کوچک و متوسط به عنوان یکی از ذینفعان سواد مالی شناسایی شده‌اند (بران و زیاء^۶، ۲۰۱۱؛ نانو و آندو^۷، ۲۰۱۲؛ ویزه^۸، ۲۰۱۳؛ گیسون و همکاران^۹، ۲۰۱۴؛ آداماکو و همکاران^{۱۰}، ۲۰۱۵). برای صاحبان کسب‌وکارهای کوچک، سواد مالی یک مهارت اختیاری نیست. کارآفرینانی که سواد مالی دارند، با تصمیمات مناسب فرآیندهای کسب‌وکار را هدایت می‌کنند (آداماکو و همکاران، ۲۰۱۵). اغلب مطالعات به این نتیجه رسیده‌اند که سواد مالی با عملکرد کسب‌وکارهای کوچک ارتباط دارد. لوزاری و همکاران^{۱۱} (۲۰۰۹) بیان کرده‌اند اگر مدیران سواد مالی نداشته باشند، تصمیمات مالی نادرستی اتخاذ می‌کند که بر عملکرد مالی شرکت تأثیر می‌گذارد. همچنین، حضور اغلب شرکت‌های کوچک و متوسط در بازار مالی غیررسمی یکی از پیامدهای کمبود یا نبود سواد مالی است.

تصمیمات مالی

در فرآیند سرمایه‌گذاری جدید، صاحبان کسب‌وکارها گزینه‌های مالی بسیاری را در نظر می‌گیرند (آترتون^{۱۲}، ۲۰۱۲). انتخاب واقعی آن‌ها به سطح سواد مالی و دسترسی به سرمایه بستگی دارد (کالینز^{۱۳}، ۲۰۱۳). محققان نشان می‌دهند دسترسی به تأمین مالی رسمی همیشه مقدور نیست (وحید^{۱۴}، ۲۰۱۳) و در برخی مواقع، دسترسی به اشکال غیررسمی تأمین مالی کسب‌وکارهای کوچک آسان‌تر است. بسیاری از صاحبان کسب‌وکارهای جدید، فعالیت را با سرمایه کم شروع می‌کنند (آترتون، ۲۰۱۲). آترتون (۲۰۱۲) بیان کرد سطح نازل سرمایه راه‌اندازی، یک عامل تعیین‌کننده در مورد بقای کسب‌وکار است. آترتون (۲۰۱۲) این پدیده را به عنوان یکی از انواع کسری بودجه شناسایی کرد. فریشبرگ^{۱۵} (۲۰۱۳) روش‌های مختلفی را ذکر کرد که صاحبان کسب‌وکارهای کوچک می‌توانند برای جلوگیری از کسری بودجه، سرمایه جذب کنند. توجه صاحبان کسب‌وکارها در مورد تأمین مالی جایگزین می‌تواند هزینه‌های راه‌اندازی را کاهش دهد و سرمایه را از طریق طیف وسیعی از سرمایه‌گذاران جذب کند (آترتون، ۲۰۱۲). برخی از محققان به استفاده صاحبان کسب‌وکارها از منابع مالی جایگزین اشاره کردند که شامل اعتبار تجاری و وام‌های غیررسمی است (کیسی و اوتول^{۱۶}، ۲۰۱۴). بر خلاف نهادهای دولتی که به کمک‌های مالی دولتی تکیه می‌کنند، صاحبان کسب‌وکارهای کوچک باید با توجه به سطح دسترسی به سرمایه، به دنبال روش استراتژیکی برای تأمین مالی باشند (اوکوچی^{۱۷}، ۲۰۱۰).

¹ Barney

² Alvarez & Busenitz

³ Ferreira

⁴ Foss

⁵ Lusardi & Mitchell

⁶ Bruhn & Zia

⁷ Nunoo & Andoh

⁸ Wise

⁹ Gibson

¹⁰ Adomako

¹¹ Lusardi

¹² Atherton

¹³ Collins

¹⁴ Wahid

¹⁵ Frishberg

¹⁶ Casey & O'Toole

¹⁷ Okojie

فاکتورینگ^۱ به عنوان وام مبتنی بر دارایی یا تأمین مالی کوتاه‌مدت شناخته می‌شود و یک روش تأمین مالی جایگزین است که استفاده از آن برای تأمین مالی پروژه‌ها در اواخر قرن بیستم محبوبیت پیدا کرد. آمریکا، اروپا، آمریکای لاتین و بسیاری از اقتصادهای در حال توسعه فاکتورینگ را اجرا می‌کنند. کسب‌وکارهای جهانی در درجه اول از خدمات فاکتورینگ برای حل مسائل مربوط به گردش پول استفاده می‌کنند (هولمبرگ و همکاران^۲، ۲۰۱۲). با حرکت جامعه کسب‌وکارهای کوچک به سمت جهانی‌سازی اقتصادی، فاکتورینگ بیشتر از اینکه یک استثنا باشد، به یک قاعده تبدیل می‌شود (واسیلیسکو و همکاران^۳، ۲۰۱۰).

به دلیل جریان وجوه نقدی که فاکتورینگ می‌تواند مستقیماً ایجاد کند، این روش مجدداً در بحران اقتصادی جهانی ۲۰۰۸ محبوبیت پیدا کرد (مولینا و پرو^۴، ۲۰۱۲). در حالیکه بسیاری از کسب‌وکارهای کوچک برای تأمین هزینه‌ها، حفظ ثبات اقتصادی و نقدینگی تلاش می‌کردند، بحران اقتصادی جهانی دسترسی به فرصت‌های مالی را برای بسیاری از کسب‌وکارهای کوچک محدود کرده بود (لیتر و استر^۵، ۲۰۱۳). از نظر بسیاری از صاحبان کسب‌وکارهای کوچک، فاکتورینگ برای کسب‌وکارهای آنها یک هدیه بود و خدمات فاکتورینگ به بقای آنها در شرایط سخت اقتصادی کمک کرد (امباتا^۶، ۲۰۱۲). امکان دارد صاحبان کسب‌وکارها فاکتورینگ را به عنوان پاسخ کوتاه‌مدت و بلندمدت مشکلات مالی در نظر بگیرند (پرمان^۷، ۱۹۸۴). تأمین مالی زنجیره تأمین به کسب‌وکارها و تأمین‌کنندگان آنها امکان می‌دهد تا ضمن کاهش هزینه‌ها، سرمایه در گردش را افزایش دهند (لیتر و استر^۸، ۲۰۱۳). ادبیات مربوط به روند پذیرش تأمین مالی زنجیره تأمین از سوی سرمایه‌گذاران پیچیده و بکر است (کاواناگی^۹، ۲۰۱۳). تأمین مالی زنجیره تأمین یک مجموعه از تکنیک‌ها، رویکردها و ابزارهای مالی است که برای بهینه‌سازی تراکنش‌ها، سرمایه در گردش و هزینه‌ها در کل زنجیره تأمین، از طراحی محصول تا خدمات بعد از روش و تمامی مراحل برنامه‌ریزی، تأمین تدارکات، تولید، مدیریت انبار و توزیع استفاده می‌شود. هدف نهایی تأمین مالی زنجیره تأمین بهینه‌سازی سرمایه در گردش زنجیره تأمین و استفاده از آن منجر به کاهش هزینه‌ها و افزایش پایداری مالی در زنجیره تأمین می‌شود (فتح‌اله و نجفی^{۱۰}، ۱۳۹۵). وقتی فاکتورینگ با تأمین مالی زنجیره تأمین مقایسه می‌شود، ریسک کمی دارد (مارتینی و مورس^{۱۱}، ۲۰۱۲). در فاکتورینگ بازپرداخت بدهی تقریباً قطعی است، بنابراین ریسک مالی را کاهش می‌دهد. همچنین، در مقایسه با تأمین مالی زنجیره تأمین، فاکتورینگ امکان دسترسی به اشکال انعطاف‌پذیر تأمین مالی را به صاحبان کسب‌وکارهای کوچک می‌دهد (کاواناگی^{۱۲}، ۲۰۱۳) و تأمین مالی انعطاف‌پذیر از مدیریت کارآمد سرمایه در گردش پشتیبانی می‌کند (مارتینی و مورس^{۱۳}، ۲۰۱۲).

ساختار سرمایه

تئوری ساختار سرمایه نخستین بار توسط مودیگیلیانی و میلر^{۱۰} (۱۹۵۸) و پس از آن، تئوری‌های مختلفی برای تشریح ساختار سرمایه در شرکت‌ها ارائه شده است. تئوری‌های موازنه ایستا^{۱۱} و سلسله مراتبی^{۱۲} از اواخر دهه ۱۹۷۰ مطرح شده‌اند

^۱ طی فاکتورینگ، شرکت فروشنده می‌تواند در صورت پذیرش شرایط توسط شرکت فاکتورینگ، نسبت به دریافت بخشی از وجوه حاصل از فروش نسبه قبل از سررسید اقدام نماید.

^۲ Holmberg et al
^۳ Vasilescu et al
^۴ Molina & Preve

^۵ Leitner & Stehrer
^۶ Mbatha
^۷ Perman
^۸ Cavenaghi
^۹ Martini & Morse
^{۱۰} Modigliani & Miller
^{۱۱} Static Trade-Off Theory
^{۱۲} Pecking Order Theory

(هریس و راویو^۱، ۱۹۹۱). بر اساس مدل موازنه ایستا ساختار سرمایه به سمت نقطه‌ای حرکت می‌کند که منعکس‌کننده نرخ مالیات، ترکیب دارایی، ریسک تجاری، سودآوری و مقررات ورشکستگی است (بوت و همکاران^۲، ۲۰۰۱). منافع انتشار بدهی می‌تواند شامل مزایای مالیاتی هزینه بهره و کاهش تضاد منافع بین سهامداران و مدیران باشد. همچنین، هزینه‌های انتشار بدهی می‌تواند شامل هزینه‌های بالقوه ورشکستگی و تضاد منافع بین سهامداران و مدیران باشد. بر اساس این مدل، شرکت می‌کوشد که بین مزایای مربوط به صرفه‌جویی‌های مالیاتی و هزینه‌های انتشار بدهی تعادل برقرار کند (فاما و فرنچ^۳، ۲۰۰۶). این در حالی است که در مدل سلسله‌مراتبی نواقص بازار سرمایه در کانون توجه قرار می‌گیرند و هزینه‌های مبادلاتی و توانایی‌های شرکت برای پذیرش سرمایه‌گذاری‌های جدید را با وجود و منابع داخلی مرتبط می‌سازد (بوت و همکاران^۴، ۲۰۰۱). بر اساس این مدل، شرکت منبع تأمین مالی را بر اساس مشکل‌گزینه معکوس انتخاب می‌کند و از آنجا که سود انباشته مشکل‌گزینه معکوس ندارد، بهترین منبع تأمین مالی به شمار می‌رود.

مدیریت ریسک

مدیریت ریسک مبتنی بر کاهش هزینه‌های مختلف است که منجر به بهبود عملکرد بنگاه می‌شود. به عبارتی، مدیریت ریسک مبتنی بر مزیت رقابتی است (استالز^۵، ۱۹۹۶). جمع‌بندی مطالعات این حوزه دلالت بر این دارد که فعالیت‌های مدیریت ریسک، هزینه‌های یک فعالیت تجاری را کاهش می‌دهد و دست‌یابی به مزیت رقابتی و عملکرد برتر را تسهیل می‌کند. برخی از محققان نظیر کراسی و تسی^۶ (۲۰۱۶)، رازاک و همکاران^۷ (۲۰۱۶) و باگادیستو و هالگیموث^۸ (۲۰۱۷) استدلال می‌کنند که فعالیت‌های مدیریت ریسک با منابع و قابلیت‌های بنگاه مرتبط است. در واقع، فعالیت یک بنگاه اقتصادی در راستای کسب حداکثر سود است و به منظور نیل به این هدف، از استراتژی‌های مختلفی استفاده می‌کند. همانگونه که در تئوری مبتنی بر منابع^۹ مطرح می‌شود، یک بنگاه با منابع منحصربفرد به بنگاه‌های فاقد منابع دارای رقابت‌پذیری بیشتر و عملکرد برتر هستند (بارنی^{۱۰}، ۱۹۹۱). بر اساس تئوری استراتژی رقابتی، کاهش هزینه‌های مختلف و ارائه محصولات و خدمات منحصربفرد به مشتری، ابزار اصلی یک بنگاه برای کسب مزیت رقابتی در بازار است (لیچنر و گادمانسان^{۱۱}، ۲۰۱۴؛ انوار^{۱۲}، ۲۰۱۸). بنابراین، منظور این تحقیق از فعالیت‌های مدیریت ریسک، قابلیت‌های داخلی یک بنگاه است که بنگاه را قادر می‌سازد هزینه‌های مختلف مربوط به مواد اولیه، عملیات اجرایی و عرضه و بازاریابی را کاهش و ارزش خود را افزایش دهد. در واقع، تحقیق حاضر از مفهوم تئوری مبتنی بر منابع استفاده می‌کند که دست‌یابی به مزیت رقابتی و سودآوری برتر را متکی به کاهش هزینه‌های مالی می‌داند. با این وجود، فعالیت‌های مدیریت ریسک همواره و مستقیماً منجر به عملکرد برتر نمی‌شود و این رابطه مستلزم برخی از توانایی‌های مدیریت داخلی است. از این نگاه، آرنا و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۰) مدلی از مدیریت ریسک را پیشنهاد می‌کنند که نشان می‌دهد فعالیت‌های مدیریت ریسک به صورت معناداری با رفتارها و تصمیم‌گیری‌های مدیریت ارتباط دارد و فعالیت‌های مدیریت ریسک تحت تأثیر ذهنیت و رفتار مدیریت قرار می‌گیرد

¹ Harris & Raviv

² Booth

³ Fama & French

⁴ Stulz

⁵ Krause & Tse

⁶ Razak

⁷ Bogodistov & Wohlgemuth

⁸ Resource-Based View (RBV)

⁹ Barney

¹⁰ Anwar

¹¹ Lechner & Gudmundsson

¹² Arena

مزیت رقابتی

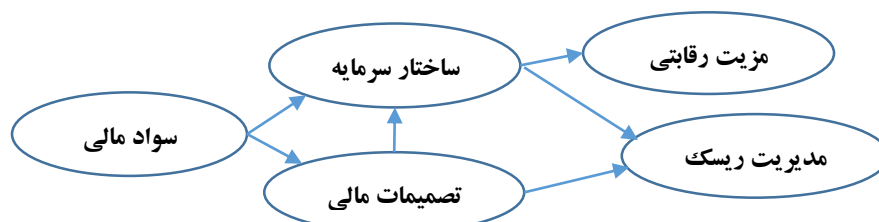
مزیت رقابتی، وضعیتی است که یک بنگاه را قادر می‌سازد با کارایی بالاتر و بکارگیری روش‌های برتر، محصول را با کیفیت بالاتر عرضه نماید و در رقابت با رقبای سود بیشتری کسب کند (ناوار و همکاران^۱، ۲۰۱۰). توجه به چهار عامل کارایی برتر، کیفیت، نوآوری و پاسخگویی به مشتری که به شرکت در راستای ایجاد و حفظ مزیت رقابتی کمک می‌کند، از اهمیت بسزایی برخوردار است (عطاران، ۱۳۹۰). در حال حاضر، بخاطر تشدید پیچیدگی‌های محیطی و رقابت، مزیت رقابتی یا به راحتی توسط رقبای تقلید می‌شود یا به زودی برای مشتریان رنگ می‌بازد. بر همین اساس، بنگاه‌ها بایستی به فکر جایگزینی مزیت‌های جدید باشند. هدف اصلی سازمان از ایجاد مزیت رقابتی با تکیه بر منابع و قابلیت‌هایی که در اختیار دارد، رقابت‌پذیری و دستیابی به موقعیت ممتاز در بازار است (آقازاده و اسفیدانی، ۱۳۸۷). به عقیده پورتر^۲ (۱۹۸۰) هر بنگاهی در بلندمدت برای خود یک موقعیت دفاعی در صنعت ایجاد می‌کند که این موقعیت یک عامل تعیین‌کننده و مهم در موفقیت بنگاه در برابر رقبای است. پورتر (۱۹۸۰) سه استراتژی کلی در خصوص مزیت رقابتی بیان می‌کند. به نظر وی، استراتژی‌هایی که یک شرکت می‌تواند جهت دستیابی به مزیت رقابتی بهره‌برداری کند عبارت هستند از: استراتژی رهبری هزینه، استراتژی تمایز و استراتژی تمرکز. شرکت‌هایی که استراتژی رهبری هزینه را انتخاب می‌کنند، به واسطه ایجاد هزینه پایین نسبت به رقبای خود قادر خواهند بود سهم بازار خود را افزایش دهند. شرکت‌هایی که استراتژی تمایز را انتخاب می‌کنند، می‌توانند به واسطه ارائه محصولات و خدماتی که کیفیت منحصر‌به‌فردی دارند و مورد علاقه مشتری هستند، به مزیت رقابتی دست پیدا کنند. در خصوص استراتژی تمرکز، شرکت می‌کوشد تا با تمرکز بر بخش‌هایی خاص از بازار یا گروه‌هایی خاص از خریداران به مزیت رقابتی نائل شود (مرادی و سپهوندی، ۱۳۹۴).

روش تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی، به لحاظ روش از نوع توصیفی و شاخه همبستگی و به لحاظ شیوه گردآوری اطلاعات، از نوع پیمایشی و مقطعی و ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه است. پرسشنامه تحقیق حاضر از دو بخش سؤالات عمومی و سؤالات تخصصی تشکیل می‌شود. سؤالات تخصصی شامل سؤالات مربوط به متغیرهای مستقل، میانجی و وابسته و شامل پنج بعد سواد مالی، تصمیمات مالی، ساختار سرمایه، مدیریت ریسک و مزیت رقابتی است. برای سنجش متغیرها از پرسشنامه مستخرج از مطالعه نوهونگ و همکاران (۲۰۱۹) استفاده شده و سواد مالی با ۵ گویه، تصمیمات مالی با ۳ گویه، ساختار سرمایه با ۳ گویه، مدیریت ریسک با ۳ گویه و مزیت رقابتی با ۵ ارزیابی شده است.

به منظور بررسی روابط بین متغیرهای تحقیق از مدل مفهومی به نمودار ۱ استفاده می‌شود که مستخرج از مطالعه

نوهونگ و همکاران (۲۰۱۹) است:

نمودار ۱. مدل مفهومی تحقیق

^۱ Navarr

^۲ Porter

جامعه آماری تحقیق را شرکت‌های کوچک و متوسط در شهر یزد تشکیل می‌دهند که برای نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و برای تعیین حجم نمونه از فرمول معرفی شده برای مدلسازی معادلات ساختاری به صورت رابطه ۱ استفاده شده است:

$$n = \max(n_1, n_2) \quad (1)$$

$$n_1 = \left\lceil 50 \left(\frac{j}{k}\right)^2 - 450 \left(\frac{j}{k}\right) + 1100 \right\rceil \quad (2)$$

$$n_2 = \left\lceil \frac{1}{2H} \left(A \left(\frac{\pi}{6} - B + D \right) + H + \sqrt{\left(A \left(\frac{\pi}{6} - B + D \right) + H \right)^2 + 4AH \left(\frac{\pi}{6} + \sqrt{A} + 2B - C - 2D \right)} \right) \right\rceil \quad (3)$$

$$A = 1 - \rho^2 \quad (4)$$

$$B = \rho \arcsin \left(\frac{\rho}{2} \right) \quad (5)$$

$$C = \rho \arcsin(\rho) \quad (6)$$

$$D = \frac{A}{\sqrt{3-A}} \quad (7)$$

$$H = \left(\frac{\delta}{z_{1-\alpha/2} - z_{1-\beta}} \right)^2 \quad (8)$$

که در آن، z تعداد متغیرهای مشاهده شده، k تعداد متغیرهای پنهان، ρ ضریب همبستگی برای یک بردار تصادفی نرمال دومتغیره، δ اندازه اثر پیش‌بینی شده، α نرخ خطای نوع ۱ و β نرخ خطای نوع ۲ است. با توجه به رابطه شماره (۴-۱)، حداقل نمونه ۱۴۰ نفر و بهترین نمونه ۴۲۰ نفر محاسبه شده که در تحقیق حاضر، نهایتاً ۳۹۲ پرسشنامه تکمیل شده و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل داده‌ها مبتنی بر روش مدلسازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار SmartPLS بوده و برای بررسی برازش مدل ساختاری از شاخص‌های R Squares، Q Squares و GOF استفاده شده است.

نتایج و یافته‌ها

بررسی پایایی پرسشنامه

در تحقیق حاضر، پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون‌های پایایی ساده (آلفای کرونباخ) و پایایی مرکب (ضریب مک‌دونالد) مورد سنجش قرار گرفته و نتایج در جدول ۱ و جدول ۲ گزارش شده است. با توجه به نتایج، پایایی پرسشنامه مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۱. نتایج آزمون آلفای کرونباخ

متغیر	ضریب	نتیجه
سواد مالی	۰/۸۹۸	تأیید پایایی
تصمیمات مالی	۰/۷۵۰	تأیید پایایی
ساختار سرمایه	۰/۷۲۰	تأیید پایایی
مدیریت ریسک	۰/۷۷۴	تأیید پایایی
مزیت رقابتی	۰/۷۸۹	تأیید پایایی

منبع: محاسبات پژوهش

جدول ۲. نتایج آزمون ضریب مک‌دونالد

متغیر	ضریب	نتیجه
سواد مالی	۰/۸۷۷	تأیید پایایی
تصمیمات مالی	۰/۸۰۹	تأیید پایایی
ساختار سرمایه	۰/۸۰۲	تأیید پایایی
مدیریت ریسک	۰/۸۴۷	تأیید پایایی
مزیت رقابتی	۰/۷۹۶	تأیید پایایی

منبع: محاسبات پژوهش

بررسی روایی پرسشنامه

در تحقیق حاضر، برای بررسی روایی پرسشنامه از روایی محتوا (نظرات اساتید گروه حسابداری) استفاده شده است. علاوه بر روایی محتوا، در این تحقیق از روایی همگرا و روایی واگرا هم استفاده می‌شود. نتایج آزمون‌های روایی همگرا (متوسط واریانس استخراج شده) و روایی واگرا (ماتریس فورنل-لارکر) در جدول ۳ و جدول ۴ گزارش شده است و روایی پرسشنامه را تأیید می‌کند.

جدول ۳. نتایج آزمون روایی همگرا

متغیر	ضریب	نتیجه
سواد مالی	۰/۵۹۲	تأیید روایی
تصمیمات مالی	۰/۵۸۷	تأیید روایی
ساختار سرمایه	۰/۵۷۷	تأیید روایی
مدیریت ریسک	۰/۶۵۲	تأیید روایی
مزیت رقابتی	۰/۴۹۵	تأیید روایی

منبع: محاسبات پژوهش

جدول ۴. ماتریس فورنل-لارکر متغیرها

متغیر	A	B	C	D	E
سواد مالی (A)	۰/۷۷۰				
تصمیمات مالی (B)	۰/۲۵۶	۰/۷۶۶			
ساختار سرمایه (C)	۰/۱۵۴	۰/۳۱۹	۰/۷۵۹		
مدیریت ریسک (D)	۰/۲۰۲	۰/۵۳۲	۰/۴۳۳	۰/۸۰۷	
مزیت رقابتی (E)	۰/۰۲۸	۰/۲۶۱	۰/۵۰۴	۰/۴۶۸	۰/۷۰۳

منبع: محاسبات پژوهش

بررسی ویژگی‌های پاسخ‌دهندگان

اعداد مندرج در جدول و نمودار ۵ گویای این است که: (۱) ۹۳/۳ درصد از اعضای نمونه آماری مذکور و ۶/۷ درصد از اعضای نمونه آماری مؤنث بوده‌اند، (۲) ۶/۷ درصد از اعضای نمونه آماری مجرد و ۹۳/۳ درصد از اعضای نمونه آماری متأهل بوده‌اند، (۳) تقریباً همه پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه‌ها بین ۳۰ تا ۵۰ سال سن داشته‌اند، (۴) ۱۷/۱ درصد از اعضای نمونه آماری تحصیلات کارشناسی، ۸۱/۹ درصد از اعضای نمونه آماری تحصیلات کارشناسی ارشد و ۱/۰ درصد از اعضای نمونه آماری تحصیلات دکتری داشته‌اند، (۵) اکثریت اعضای نمونه آماری با سهم ۷۲/۹ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال سابقه کاری داشته‌اند.

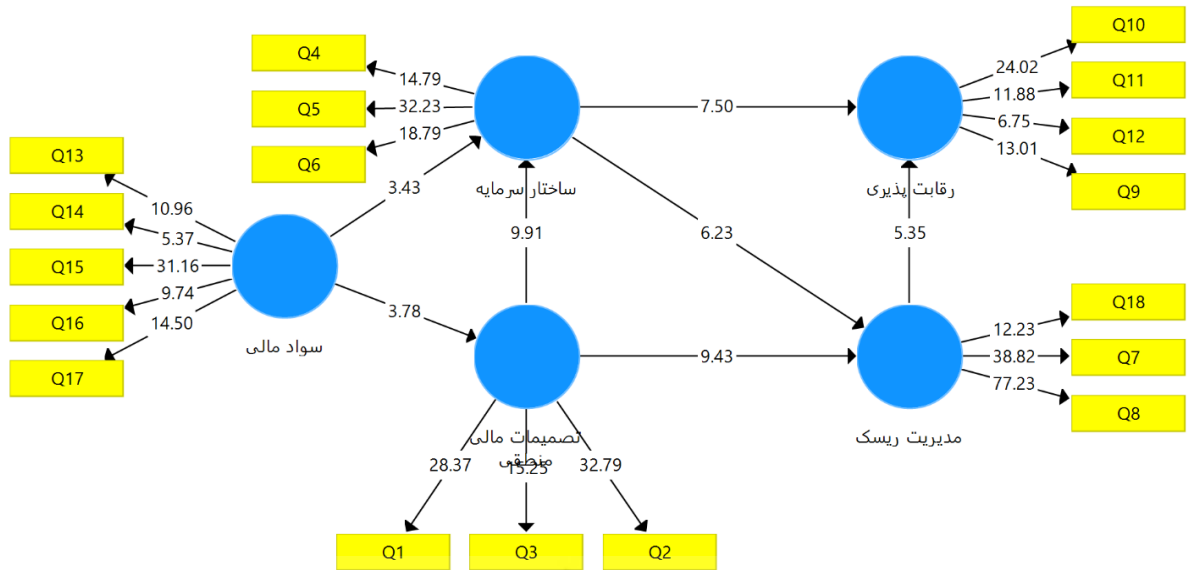
جدول ۵. بررسی ویژگی‌های پاسخ‌دهندگان

جنسیت	تعداد	سهم
مذکر	۳۶۶	۹۳/۳
مؤنث	۲۶	۶/۷
وضعیت تأهل	تعداد	سهم
مجرد	۲۶	۶/۷
متأهل	۳۶۶	۹۳/۳
وضعیت سنی	تعداد	سهم
بین ۳۰ تا ۴۰ سال	۱۷۲	۴۳/۸
بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۲۱۸	۵۵/۷
بیشتر از ۵۰ سال	۲	۰/۵
وضعیت تحصیلی	تعداد	سهم
کارشناسی	۶۷	۱۷/۱
کارشناسی ارشد	۳۲۱	۸۱/۹
دکتری	۴	۱/۰
سابقه کاری	تعداد	سهم
کمتر از ۵ سال	۱۰۴	۲۶/۷
بین ۵ تا ۱۰ سال	۲۸۶	۷۲/۹
بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۲	۰/۵

منبع: محاسبات پژوهش

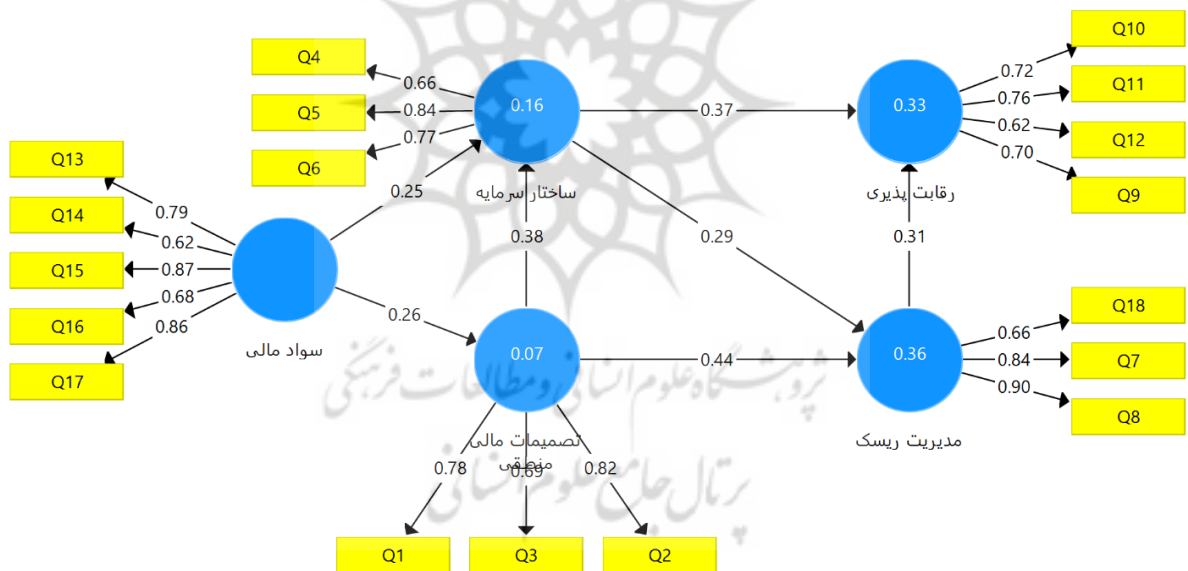
برازش مدل ساختاری در نرم‌افزار PLS

در برازش مدل ساختاری، مقادیر روی خطوط ضرایب بتای استاندارد حاصل از تخمین رگرسیون هستند که به آن‌ها ضریب مسیر می‌گویند. همچنین، به منظور بررسی معناداری ضرایب از مقادیر t-value استفاده می‌شود و مسیری که مقادیر t-value مربوط به آن‌ها بزرگتر از مقدار بحرانی (۱/۹۶) باشد، معنادار هستند. نتایج برازش مدل ساختاری در شکل ۲ و شکل ۳ و جدول ۶ و جدول ۷ ارائه شده است. با توجه به نتایج، معناداری تمامی مسیرها تأیید می‌شود.

نمودار ۲. نتایج برازش مدل ساختاری اول در نرم‌افزار PLS: آماره t

منبع: محاسبات پژوهش

نمودار ۳. نتایج برازش مدل ساختاری اول در نرم‌افزار PLS: ضریب مسیر

منبع: محاسبات پژوهش

جدول ۶. نتایج برازش مدل ساختاری اول در نرم‌افزار PLS: آماره t

نتیجه	آماره t	مسیر
تأیید معناداری	۳/۷۸	سواد مالی ← تصمیمات مالی
تأیید معناداری	۳/۴۳	سواد مالی ← ساختار سرمایه
تأیید معناداری	۹/۹۱	تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه
تأیید معناداری	۹/۴۳	تصمیمات مالی ← مدیریت ریسک
تأیید معناداری	۶/۲۳	ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک
تأیید معناداری	۷/۵۰	ساختار سرمایه ← مزیت رقابتی

نتیجه	آماره t	مسیر
تأیید معناداری	۵/۳۵	مدیریت ریسک ← مزیت رقابتی
تأیید معناداری	۲/۸۷	سواد مالی ← ساختار سرمایه ← مزیت رقابتی
تأیید معناداری	۵/۸۲	تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه ← مزیت رقابتی
تأیید معناداری	۴/۵۷	تصمیمات مالی منطقی ← مدیریت ریسک ← مزیت رقابتی
تأیید معناداری	۳/۸۹	ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک ← مزیت رقابتی
تأیید معناداری	۳/۶۲	سواد مالی ← تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه
تأیید معناداری	۳/۱۶	سواد مالی ← تصمیمات مالی ← مدیریت ریسک
تأیید معناداری	۲/۶۸	سواد مالی ← ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک
تأیید معناداری	۵/۲۲	تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک

منبع: محاسبات پژوهش

جدول ۷. نتایج برازش مدل ساختاری در نرم افزار PLS: ضریب مسیر

نتیجه	ضریب	مسیر
تأثیر مثبت	۰/۲۶	سواد مالی ← تصمیمات مالی
تأثیر مثبت	۰/۲۵	سواد مالی ← ساختار سرمایه
تأثیر مثبت	۰/۳۸	تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه
تأثیر مثبت	۰/۴۴	تصمیمات مالی ← مدیریت ریسک
تأثیر مثبت	۰/۲۹	ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک
تأثیر مثبت	۰/۳۷	ساختار سرمایه ← مزیت رقابتی
تأثیر مثبت	۰/۳۱	مدیریت ریسک ← مزیت رقابتی
تأثیر مثبت	۰/۰۹	سواد مالی ← ساختار سرمایه ← مزیت رقابتی
تأثیر مثبت	۰/۱۴	تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه ← مزیت رقابتی
تأثیر مثبت	۰/۱۴	تصمیمات مالی منطقی ← مدیریت ریسک ← مزیت رقابتی
تأثیر مثبت	۰/۰۹	ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک ← مزیت رقابتی
تأثیر مثبت	۰/۱۰	سواد مالی ← تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه
تأثیر مثبت	۰/۱۱	سواد مالی ← تصمیمات مالی ← مدیریت ریسک
تأثیر مثبت	۰/۰۷	سواد مالی ← ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک
تأثیر مثبت	۰/۱۱	تصمیمات مالی ← ساختار سرمایه ← مدیریت ریسک

منبع: محاسبات پژوهش

بررسی شاخص های برازش مدل

شاخص R Squares ارتباط بین واریانس تشریح شده یک متغیر پنهان با کل واریانس را می سنجد. برای این شاخص، سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقادیر ملاک برای حالات ضعیف، متوسط و قوی معرفی شده است. نتایج این شاخص در جدول ۸ ارائه شده است و برازش نسبتاً خوب مدل را نشان می دهد.

شاخص Q Squares قدرت پیش بینی مدل را مشخص می کند. برای این شاخص، سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ به عنوان مقادیر ملاک برای حالات ضعیف، متوسط و قوی معرفی شده است. نتایج این شاخص در جدول ۹ درج شده است و دلالت بر برازش نسبتاً خوب مدل دارد.

جدول ۸. نتایج شاخص برازش R Squares

نتیجه	شاخص	متغیر
برازش ضعیف	۰/۱۶۱	تصمیمات مالی
برازش متوسط	۰/۲۶۱	ساختار سرمایه
برازش خوب	۰/۳۶۱	مدیریت ریسک
برازش خوب	۰/۳۳۱	مزیت رقابتی

منبع: محاسبات پژوهش

جدول ۹. نتایج شاخص برازش Q Squares

نتیجه	شاخص	متغیر
برازش متوسط	۰/۱۳۶	تصمیمات مالی
برازش خوب	۰/۱۹۱	ساختار سرمایه
برازش خوب	۰/۲۲۸	مدیریت ریسک
برازش متوسط	۰/۱۴۱	مزیت رقابتی

منبع: محاسبات پژوهش

شاخص GOF مربوط به برازش کلی مدل‌سازی معادلات ساختاری است. برای این شاخص، سه مقدار ۰/۲۵، ۰/۰۱ و ۰/۳۶ به عنوان مقادیر ملاک برای حالات ضعیف، متوسط و قوی معرفی شده است. نتایج این شاخص در جدول ۱۰ منعکس شده است و دلالت بر برازش قوی مدل دارد.

جدول ۱۰. نتایج شاخص برازش GOF

شاخص GOF	شاخص Communality	شاخص R Squares	متغیر
	۰/۵۹۲	-	سواد مالی
	۰/۵۸۷	۰/۱۶۱	تصمیمات مالی
۰/۳۶۵	۰/۵۷۷	۰/۲۶۱	ساختار سرمایه
	۰/۶۵۲	۰/۳۶۱	مدیریت ریسک
	۰/۴۹۵	۰/۳۳۱	مزیت رقابتی

منبع: محاسبات پژوهش

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه سواد مالی و مزیت رقابتی با توجه به نقش میانجی تصمیمات مالی، ساختار سرمایه و مدیریت ریسک در شرکت‌های کوچک و متوسط به انجام رسیده است. در راستای دست‌یابی به اهداف تحقیق، داده‌ها به روش میدانی با استفاده از پرسشنامه شامل پنج بعد سواد مالی، تصمیمات مالی، ساختار سرمایه، مدیریت ریسک و مزیت رقابتی جمع‌آوری شده است. جامعه آماری تحقیق، شرکت‌های کوچک و متوسط در شهر یزد بوده و حجم نمونه با استفاده از فرمول معرفی شده برای مدل‌سازی معادلات ساختاری در سطح اطمینان ۹۵ درصد (سطح خطای ۵ درصد)، حداقل نمونه ۱۴۰ نفر و بهترین نمونه ۴۲۰ نفر تعیین شده است. پس از بررسی روایی (نظرات اساتید گروه حسابداری، متوسط واریانس استخراج شده و ماتریس فورنل-لارکر) و پایایی (آلفای کرونباخ و ضریب مک‌دونالد)، تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی صورت گرفته است. نتایج تحلیل ۳۹۲ پرسشنامه تکمیلی به روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار PLS نشان می‌دهد نقش میانجی تصمیمات مالی، ساختار سرمایه و مدیریت

ریسک در رابطه بین سواد مالی و مزیت رقابتی پذیرفته می‌شود و سواد مالی از کانال‌های مختلف شامل تصمیمات مالی، ساختار سرمایه و مدیریت ریسک منجر به تقویت مزیت رقابتی می‌شود. نتایج تحقیق با نتایج مطالعات **کیماندو و همکاران (۲۰۱۶)**، **آریندا (۲۰۱۹)** و **اشتیاق و همکاران (۲۰۲۰)** مبنی بر اینکه سواد مالی تأثیر معناداری بر عملکرد مالی بنگاه‌ها دارد، هم‌راستا است. همچنین، نتایج تحقیق با نتایج مطالعات **نوهونگ و همکاران (۲۰۱۹)**، **رزمی و همکاران (۲۰۱۹)** و **رزمی و همکاران (۲۰۲۱)** مبنی بر اینکه سواد مالی منجر به مزیت رقابتی می‌شود، همخوانی دارد. با توجه به نتایج، به شرکت‌های کوچک و متوسط پیشنهاد می‌شود که به سواد مالی مدیران و کارکنان شرکت توجه داشته باشند. در این راستا، مدیران و کارکنان می‌توانند با مطالعه منابع مالی، سواد مالی خود را افزایش دهند. همچنین، آشنایی با ابزارهای مدیریت سرمایه و استفاده از این ابزارها می‌تواند به آن‌ها کمک کند. علاوه بر آن، پیشنهاد می‌شود که مدیران و کارکنان در دوره‌های آموزشی مرتبط با سواد مالی (حضور یا برخط) مشارکت فعال داشته باشند. همچنین، به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود این موضوع را در سایر شهرها تکرار کنند و به سایر عوامل مؤثر بر مزیت رقابتی توجه داشته باشند.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد به خاطر حمایت معنوی و همکاری در اجرای پژوهش حاضر سپاسگزاری می‌شود.

منابع

- آقازاده، هاشم و اسفیدانی، محمدرحیم (۱۳۸۷). کاربرد فناوری اطلاعات (IT) در مزیت رقابتی پایدار، مطالعه موردی شرکت‌های تولیدی برتر ایران. پژوهشنامه بازرگانی، ۴۶، ۱۱۷-۸۹.
- پناهی، بلال؛ فتحی، محمدرضا؛ مهدیه نجف آبادی، علی و رضی محب سراج، سمیه (۱۴۰۱). بررسی الگوی ارتباطی بین رفتارهای گذشته و سواد مالی با قصد سرمایه گذاری در بازار سهام با نقش میانجی متغیرهای فردی، *مجله توسعه و سرمایه*، ۲۷(۲)، ۱۷۳-۱۸۹.
- جلیلونند، ابوالحسن و رستمی نوروزآبادف مجتبی (۱۳۹۷). تعاملات سواد مالی، احساسات سرمایه‌گذاران، ادراک ریسک و تمایل به سرمایه‌گذاری: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران. *دانش سرمایه‌گذاری*، ۷(۲۷)، ۱۷۰-۱۴۱.
- رحمانی نوروزآباد، سامان و محمدی، اسفندیار (۱۳۹۸). پیامدهای سواد مالی بر تصمیمات سرمایه‌گذاران و عملکرد سرمایه‌گذاری. *دانش مالی تحلیل اوراق بهادار*، ۱۲(۴۱)، ۱۲۳-۱۱۳.
- عطاران، جواد (۱۳۹۰). مروری بر دیدگاه منبع‌محور (RBV) در مزیت رقابتی. *تدبیر*، ۲۲(۲۳۲)، ۲۸-۲۴.
- فتح اله، مهدی و نجفی، مهدی (۱۳۹۵). توسعه ی الگوی مدیریت مالی زنجیره تامین و تامین مالی زنجیره ای. *پژوهش های مهندسی صنایع در سیستم‌های تولید*. ۲۶۹-۲۵۷، (۹)۴.
- محمدی، اسفندیار، سیامکی، ادریس و آزادی، محمد (۱۳۹۵). بررسی تأثیر سواد مالی مدیران بر عملکرد سازمانی با نقش تعدیل‌گری یادگیری سازمانی مورد مطالعه (بانک‌های خصوصی شهر ایلام). *هفتمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت و چهارمین کنفرانس کارآفرینی و نوآوری‌های باز*.
- مرادی، محمد و سپهوندی، سعیده (۱۳۹۴). تأثیر استراتژی‌های رقابتی بر پایداری عملکرد مالی و ریسک. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۷(۳)، ۹۰-۷۵.
- معین‌الدین، محمود، ابوسعیدی، مینا و حیرانی، فروغ (۱۴۰۰). شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در شکل‌گیری سواد مالی مدیران شرکت‌ها با استفاده از رویکرد پدیدارشناسی. *دانش سرمایه‌گذاری*، ۱۰(۳۷)، ۲۷۲-۲۵۵.
- ملازاده، محمد، لاری دشت بیاض، محمود و ساعی، محمدجواد (۱۳۹۵). تأثیر دانش مالی مدیر عامل بر روی مدیریت سود. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۸(۳۰)، ۶۰-۳۷.

References

- Adomako, S., & Danso, A. (2014). Financial literacy and firm performance: the moderating role of financial capital availability and resource flexibility. *International Journal of Management & Organizational Studies*, 3(4), 1-15.
- Adomako, S., Danso, A., & Damoah, J.O. (2015). The moderating influence of financial literacy on the relationship between access to finance and firm growth in Ghana. *Venture capital: An International Journal of Entrepreneurial Finance*, 18(1), 1-19.
- Aghazadeh, H., & Esfidani, M.R. (2007). The use of information technology (IT) in sustainable competitive advantage, a case study of Iran's top manufacturing companies. *Business Journal*, 46, 117-89 [In Persian].
- Agyapong, D., & Attram, A. (2019). Effect of owner-manager's financial literacy on the performance of SMEs in the cape coast metropolis in Ghana. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 9(67), 1-13.
- Akhtar, S., & Liu, Y. (2018). SME managers and financial literacy; Does financial literacy really matter? *Journal of Public Administration and Governance*, 8(3), 353-373.
- Alvarez, S.A., & Busenitz, L.W. (2001). The entrepreneurship of resource-based theory. *Journal of Management*, 27(6), 755-775.
- Anwar, M. (2018). Business model innovation and SMEs performance- does competitive advantage mediate? *International Journal of Innovation Management*, 22(7), 1-31.
- Anwar, M., Shuangjie, L., & Ullah, R. (2020). Business experience or financial literacy? Which one is better for opportunity recognition and superior performance? *Business Strategy and Development*, 3(3), 377-387.
- Arena, M., Arnaboldi, M., & Azzone, G. (2010). The organizational dynamics of enterprise risk management. *Accounting, Organizations and Society*, 35(7), 659-675.
- Arinda, C. (2019). Financial literacy and financial performance of small and medium sized enterprises in Uganda. Kyambogo University, Uganda.
- Armstrong, M. (2006). Performance management: Key strategies and practical guidelines. United Kingdom: Kogan Page.
- Atherton, A. (2012). Cases of start-up financing: An analysis of new venture capitalisation structures and patterns. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 18(1), 28-47.
- Attaran, J. (2011). A review of resource-based view (RBV) in competitive advantage. *Tadbir*, 22(232), 24-28 [In Persian].
- Barney, J.B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Beck, T., Demirgüç-Kunt, A.b, & Maksimovic, V. (2006). The influence of financial and legal institutions on firm size. *Journal of Banking and Finance*, 30(11), 2995-3015.
- Berry, A., Rodriguez, E., & Sandee, H. (2001). Small and medium enterprise dynamics in Indonesia. *Bulletin of Indonesian Economic Studies*, 37(3), 363-384.
- Bogodistov, Y., & Wohlgemuth, V. (2017). Enterprise risk management: A capability-based perspective. *The Journal of Risk Finance*, 18(3), 234-251.
- Booth, L., Aivazian, V., Demirguc-Kunt, A., & Maksimovic, V. (2001). Capital structures in developing countries. *The journal of finance*, 56(1), 87-130.
- Bruhn, M., & Zia, B. (2011). Stimulating managerial capital in emerging markets: The impact of business and financial literacy for young entrepreneurs. World Bank, *Working Paper*, No. 5642.
- Casey, E., & O'Toole, C. M. (2014). Bank lending constraints, trade credit and alternative financing during the financial crisis: Evidence from European SMEs. *Journal of Corporate Finance*, 27, 173-193.
- Cavenaghi, E. (2013). Supply-chain finance: The new frontier in the world of payments. *Journal of Payments Strategy & Systems*, 7(4), 290-293.
- Collins, J.M. (2013). The impacts of mandatory financial education: Evidence from a randomized field study. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 95, 146-158.
- Eniola, A.A., & Entebang, H. (2017). SME managers and financial literacy. *Global Business Review*, 18(3), 559-576.

- Fama, E.F., & French, K.R. (2006). Profitability, investment and average returns. *Journal of Financial Economics*, 82(3), 491-518.
- Farida, L., Afandi, M.F., Sularso, R.A., Suroso, I., & Putri, N.A. (2019). How financial literacy, innovation capability, and human capital affect competitive advantage and performance: Evidence from creative MSMEs. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 8(11), 2300-2310.
- Fathullah, M., & Najafi, M. (2015). Development of supply chain financial management model and chain financing. *Industrial Engineering Researches in Production Systems*, 4(9), 257-269 [In Persian].
- Fatoki, O. (2021). Access to finance and performance of small firms in South Africa: The moderating effect of financial literacy. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 18, 78-87.
- Ferreira, J.J., Azevedo, S.G., & Ortiz, R.F. (2011). Contribution of resource-based view and entrepreneurial orientation on small firm growth. *Cuadernos de Gestión*, 11(1), 95-116.
- Foss, N.J. (2011). Entrepreneurship in the context of the resource-based view of the firm. *SMG Working Paper*, No. 8/2011.
- Frishberg, M. (2013). Alternative financing for US solar energy. *Research Technology Management*, 56(6), 7-8.
- Gibson, J., McKenzie, D., & Zia, B. (2014). The impact of financial literacy training for migrants. *World Bank Economic Review*, 28, 130-161.
- Harris, M., & Raviv, A. (1991). The theory of capital structure. *The Journal of Finance*, 46(1), 297-355.
- Holmberg, D., Crantz, H., & Michaelson, P. (2012). Treating persistent low back pain with deadlift training—A single subject experimental design with a 15-month follow-up. *Advances in Physiotherapy*, 14(2), 61-70.
- Hopson, L.M., Schiller, K.S., & Lawson, H.A. (2014). Exploring linkages between school climate, behavioral norms, social supports, and academic success. *Social Work Research*, 38(4), 197-209.
- Ishtiaq, M., Songling, Y., Hassan, A., & Hayat, A. (2020). The role of financial literacy in resource acquisition and financial performance; moderating role of government support. *International Journal of Business and Economics Research*, 9(1), 29-39.
- Jalilvand, A., & Rostami Noroozabad, M. (2018). Dynamics of investors' financial literacy, risk perceptions and emotions: Evidence from the Tehran stock exchange. *Journal of Investment Knowledge*, 7(27), 141-170 [In Persian].
- Karanja, M.M. (2017). The effect of risk management strategies on the sustainable competitive advantage of commercial banks in Kenya. University of Nairobi.
- Kimunduu, G., Erick, O., & Shisia, A. (2016). A study on the influence of financial literacy on financial performance of small and medium enterprises in Ruiru Town, Kiambu County, Kenya. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 4(11), 416-433.
- Krause, T.A., & Tse, Y. (2016). Risk management and firm value: Recent theory and evidence. *International Journal of Accounting and Information Management*, 24(1), 56-81.
- Lechner, C., & Gudmundsson, S.V. (2014). Entrepreneurial orientation, firm strategy and small firm performance. *International Small Business Journal*, 32(1), 36-60.
- Leitner, S.M., & Stehrer, R. (2013). Access to finance and funding composition during the crisis: A firm-level analysis of Latin American countries. *Latin American Journal of Economics*, 50(1), 1-47.
- Lusardi, A., & Mitchell, O.S. (2011). Financial literacy around the world: An overview. *Journal of Pension Economics and Finance*, 10(04), 497-508.
- Lusardi, A., Mitchell, O.S., & Curto, V. (2009). Financial literacy among the young. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 358-380.
- Martini, D., & Morse, D.W. (2012). Asset-based lending roars back. *Journal of Corporate Renewal*, 25(1), 12-16.
- Mbatha, M. (2012). Risks and rewards of providing “reverse factoring” as a financing technology for small and medium-sized enterprises in South Africa. *Doctoral Dissertation*.
- Menike, L.M.C.S. (2018). Effect of Financial literacy on firm performance of small and medium enterprises in Sri Lanka. *Financial Markets & Corporate Governance Conference*.

- Modigliani, F., & Miller, M.H. (1958). The cost of capital, corporation finance and the theory of investment. *The American Economic Review*, 48(3), 261-297.
- Moeinadin, M., Abousaeidi, M., & Heyrani, F. (2021). Identification of effective components in the formation of financial literacy of corporate executives using the phenomenological approach. *Journal of Investment Knowledge*, 10(37), 255-272 [In Persian].
- Mohammadi, E., Siamaki, I., & Azadi, M. (2015). Investigating the effect of managers' financial literacy on organizational performance with the moderating role of organizational learning under study (private banks in Ilam). *The 7th International Conference on Accounting and Management and the 4th Conference on Entrepreneurship and Open Innovations* [In Persian].
- Molazadeh, M., Lari Dasht Beyaz, M., & Javad Sai, M. (2015). The effect of CEO's financial knowledge on profit management. *Journal of Financial Accounting and Audit Research*, 8(30), 37-60 [In Persian].
- Molina, C.A., & Preve, L.A. (2012). An empirical analysis of the effect of financial distress on trade credit. *Financial Management*, 41(1), 187-205.
- Moradi, M., & Sepahvandi, S. (2015). The impact of competitive strategies on stability of financial performance and risk. *Financial Accounting Research*, 7(3), 90-75 [In Persian].
- Navarr, A., Losada, F., Ruzo, E., & Diez, J.A. (2010). Implications of perceived competitive advantage, adaption of marketing tactics and export commitment on export performance. *Journal of World Business*, 45, 49-58.
- Ngek, N.B. (2016). Performance implications of financial capital availability on the financial literacy - performance nexus in South Africa. *Investment Management and Financial Innovations*, 13(2-2), 354-362.
- Nguyen, Q. H. (2009). Achieving unity of Effort: leveraging interagency cooperation between the Department of Defense (DOD) and the United States Agency for International Development (USAID). Army command and general staff coll fort Leavenworth ks.
- Nohong, M., Ali, M., Sohilauw, M., Sobarsyah, M., & Munir, A. (2019). Financial literacy and competitive advantage: sme strategy in reducing business risk. *Revista ESPACIOS*, 40(32).
- Nunoo, J., & Andoh, F.K. (2012). Sustaining small and medium enterprises through financial services utilization: does financial literacy matter. *Agricultural & Applied Economics Association's 2012 Annual Meeting*.
- Okojie, V. (2010). Innovative financing for university libraries in Sub-Saharan Africa. *Library Management*, 31(6), 404-419.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). OECD skills outlook 2013: First results from the survey of adult skills. Paris: OECD Publishing.
- Panahi, B., Fathi, M.R., Mahdieh Najafabadi, A., & Razi Moheb Seraj, S. (2022). Investigating the relationship between past behaviors and financial literacy with the intention to invest in the stock market with the mediating role of individual variables. *Journal of Development and Capital*, 7(2), 173-189 [In Persian].
- Perman, P. (1984). Factoring - "passport to financial freedom". *Industrial Management & Data Systems*, 84(1/2), 26-28.
- Porter, M.E. (1980). Industry structure and competitive strategy: Keys to profitability. *Financial Analysts Journal*, 36(4), 30-41.
- Rahmani, S., & Mohammadi, E. (2019). The consequences of financial literacy on investment decisions and investment performance. *Financial Knowledge of Securities Analysis*, 12(41), 113-123 [In Persian].
- Razak, I., Nirwanto, N., & Triatmanto, B. (2016). The impact of product quality and price on customer satisfaction with the mediator of customer value. *IISTE: Journal of Marketing and Consumer Research*, 30, 59-68.
- Resmi, S., Pahlevi, R.W., & Sayekti, F. (2019). Determinants creative MSMEs financial literacy in the special region of Yogyakarta and effect of competitive advantage. *Journal of International Conference Proceedings*, 2(2), 160-167.
- Resmi, S., Pahlevi, R.W., & Sayekti, F. (2019). Financial Literacy as a determinant factor in business growth for creative MSMEs in Yogyakarta. Quality Festival.
- Resmi, S., Pahlevi, R.W., & Sayekti, F. (2019). Is there a pattern of relationships between financial literacy, tax literacy, business growth, and competitive advantage on creative MSMEs in Yogyakarta? *Journal of Advanced Management Science*, 7(4), 136-141.

- Resmi, S., Pahlevi, R.W., & Sayekti, F. (2019). The effect of financial and taxation literacy on sustainable competitive advantage through business growth: A study of creative MSMES in special region of Yogyakarta, Indonesia. *International Journal of Entrepreneurship*, 23(4), 1-9.
- Resmi, S., Pahlevi, R.W., & Sayekti, F. (2021). The effect of financial and taxation literacy on competitive advantages and business performance: A case study in Indonesia. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(2), 963-971.
- Sharma, M., & Wadhawan, P. (2009). A cluster analysis study of small and medium enterprises. *The IUP Journal of Management Research*, 8(10), 7-23.
- Stulz, R.M. (1996). Does the cost of capital differ across countries? An agency perspective. *European Financial Management*, 2(1), 11-22.
- Vasilescu, R., Barna, C., Epure, M., & Baicu, C. (2010). Developing university social responsibility: A model for the challenges of the new civil society. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 4177-4182.
- Wahid, F. (2013). Comparison of cost factor in formal and informal credit market. *Journal of Managerial Sciences*, 7(2), 273-279.
- Wise, S. (2013). The impact of financial literacy on new venture survival. *International Journal of Business and Management*, 8(23), 30-39.
- Yang, S., Ishtiaq, M., & Anwar, M. (2018). Enterprise risk management practices and firm performance, the mediating role of competitive advantage and the moderating role of financial literacy. *Journal of Risk Financial Management*, 11(3), 1-17.
- Ye, J., & Kulathunga, K.M. M.C.B. (2019). How does financial literacy promote sustainability in SMEs? A developing country perspective. *Sustainability*, 11, 1-21.

